

Doświadczenia szwedzkie w UE

Autor tekstu: **Krzysztof Sykta**

W ramach obchodzonych w Tychach Dni Szwecji odbyło się spotkanie z ministrem ds. gospodarczych i ekonomicznych Ambasady Szwecji w Polsce Hansem Anderssonem poświęcone przemianom postakcesyjnym w szwedzkiej gospodarce, w którym to miałem przyjemność wziąć udział. Wpływ członkostwa w Unii Europejskiej na polską gospodarkę będzie z pewnością wymierny, warto więc przyjrzeć się bliżej doświadczeniom naszego północnego sąsiada, państwa, które osiem lat temu stało przed podobnymi dylematami.

Droga do wspólnego rynku

Szwedzka droga do wspólnego rynku rozpoczęła się już w 1959 roku, wraz z utworzeniem Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu. Członkostwo to aż do końca lat 80-tych zaspokajało potrzeby branż eksportowych. Wraz ze zmniejszającym się znaczeniem EFTA, przemianami geopolitycznymi w Europie Środkowo-Wschodniej oraz powstaniem idei "a single european market", debata o wstąpieniu do UE weszła na nowe tory.

Rozmowy o członkostwie prowadzono szybko i skutecznie. Wynikało to głównie z tego, że już w 1991 r. podpisany został *European Economic Area Treaty*, regulujący stosunki pomiędzy krajami EFTA i EWG, tworzący największą wówczas strefę wolnego handlu, obarczony jednakże pewnymi klauzulami ochronnymi i ograniczeniami.

Szwecja została członkiem UE 1 stycznia 1995 r. wraz z Austrią i Finlandią. W referendum przeprowadzonym w listopadzie 1994 r. zwolenników wstąpienia do UE było niewiele ponad 52%. W okresie poprzedzającym akcesję trwała ożywiona dyskusja. Przeciwnicy integracji odwoływali się do szwedzkiej tradycji neutralności, niezbyt wyraźnych korzyści finansowych, związanych z koniecznością wpłat netto do unijnego budżetu oraz troski o środowisko naturalne.

Integracja z UE nastąpiła z przyczyn ekonomicznych oraz politycznych. Głównym promotorem integracji był sektor eksportowy, nastawiony od dziesięcioleci na działania ekspansywne i stałe poszerzanie rynków zbytu. Przemysł ciężki był dobrze przygotowany pod względem technologicznym. Posiadał liczne agendy w krajach ówczesnej Dwunastki. Ponad połowa eksportu ukierunkowana była na obszar UE, stąd też szwedzkim przedsiębiorcom zależało na maksymalnym zmniejszeniu ograniczeń w handlu z krajami Unii.

Dużą rolę odegrały względy polityczne. Wejście w struktury unijne oznaczało uzyskanie istotnego wpływu na decyzje podejmowane w Komisji i Parlamencie Europejskim. Szwedzi postanowili włączyć się w procesy decyzyjne dotyczące całego kontynentu.

Wpływ akcesji na sektor MSP

Jaki wpływ miała integracja na szwedzką gospodarkę? Przystąpienie do UE oznaczało pewne zmiany dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw, zarówno pozytywne jak i negatywne. Oznaczało uzyskanie dostępu do szeregu środków pomocowych ze specjalnych programów unijnych. Szwedzkie firmy korzystały już wcześniej z pomocy rządu, ale ograniczała się ona do działań doradczych i szkoleniowych.

Zwiększeniu uległa wymiana handlowa oraz możliwości eksportowe. Centra Informacji Europejskiej udzielały porad i pomagały w nawiązywaniu nowych kontaktów handlowych. Sektor ten mógł również liczyć na korzystne kredyty z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Dzięki funduszom strukturalnym wyraźną poprawę zanotowano w wyludnionych regionach północnych, o zmniejszonej aktywności ekonomicznej.

Otwarcie granic i zniesienie ograniczeń doprowadziło do zwiększenia wymiany handlowej z krajami UE. Jednocześnie import z krajów leżących poza Unią stał się bardziej skomplikowany z powodu wspólnej polityki handlowej. Szczególnie mali importerzy mieli problemy z nowymi procedurami.

Dla handlu detalicznego, przemysłu spożywczego i rolnictwa integracja oznaczała zwiększenie konkurencji, wejście na szwedzki rynek firm i towarów dotąd w mniejszym stopniu obecnych.

Wg Hansa Anderssona niemożliwe jest jednakże wyciąganie wniosków ogólnych. Efekty integracji uzależnione były od wielkości przedsiębiorstw, powiązań lokalnych, nastawienia proeksportowego. Dla niewielkich zakładów, działających wyłącznie na rynkach lokalnych, wejście do UE nie przyniosło żadnych zmian. Jednocześnie sektor małych i średnich przedsiębiorstw, pomimo pewnych fluktuacji, nie uległ zawężeniu utrzymując swą dotychczasową pozycję.

Specyfika polska

Należy zaznaczyć, że obecne warunki akcesyjne różnią się w znacznym stopniu od sytuacji, w której byli Szwedzi. Z jednej strony państwa unijnie wykazują o wiele mniejszy entuzjazm co do rozszerzenia o kolejne kraje, z drugiej, szwedzki przemysł już przed integracją był w dużym stopniu zorientowany na eksport i przystosowany do działalności na rynku unijnym, był ekspansywny i nowoczesny. W przypadku Polski mamy do czynienia z poważnymi problemami związanymi z odejściem od gospodarki planowanej do w pełni rynkowej. Wstąpienie do UE może w pewnym zakresie stanowić bodziec do dokonania odleganych zmian restrukturyzacyjnych pozwalających na zwiększenie konkurencyjności rodzimego przemysłu.

Jak szwedzcy inwestorzy oceniają nasze szanse? Wg Hansa Anderssona polski przemysł da sobie doskonale radę na wewnętrznym rynku unijnym. Już teraz 60% polskiego eksportu trafia do krajów Unii. Małe i średnie przedsiębiorstwa nie powinny obawiać się konkurencji ze strony europejskich eksporterów na rynku polskim. W przypadku małych firm nie nastąpią zbyt istotne zmiany, zwiększy się jednakże możliwość korzystania z unijnych funduszy.

Na korzyść polskiej gospodarki przemawiają trzy czynniki: warunki płacowe, wysoki poziom wykształcenia i wysoka kultura pracy w produkcji. Andersson nie uwzględnia jednak barier dla rozwoju polskiej przedsiębiorczości: wysokich kosztów pracy, obciążeń fiskalnych czy wadliwych, a czasami wręcz kuriozalnych, uregulowań prawnych utrudniających zakładanie i funkcjonowanie nowych firm. Wykształcenie ma charakter często wyłącznie nominalny i nie przystający do rynkowych wymogów. Warunki płacowe z jednej strony korzystne są dla osób lokujących nowe inwestycje, z drugiej prowadzić mogą do emigracji zarobkowej osób o najwyższych kwalifikacjach. Rzetelna analiza strategiczna powinna opierać się nie tylko na identyfikacji szans, ale również zagrożeń, po to by w miarę wcześnie im zapobiegać.

Badania prowadzone w Szwecji wykazały, że nie tylko szwedzka gospodarka, ale również samorządy lokalne skorzystały na integracji. Fundusze strukturalne wykorzystane zostały w znacznym stopniu na rewitalizację obszarów zdegradowanych i ekonomicznie zacofanych. Nastąpiła zwiększona internacjonalizacja a zarazem regionalizacja, przeniesienie ciężaru decyzyjnego na poszczególne regiony. Szwedzkie gminy współpracują z gminami w innych krajach członkowskich a pomoc regionalna z UE promuje współpracę ponad granicami państw. Należy mieć nadzieję, że w przypadku akcesji podobne pozytywne zmiany nastąpią również w Polsce.

Krzysztof Sykta

Zajmuje się głównie biblioteką i religioznawstwem. Skończył ekonomię, jest dyrektorem w izbie gospodarczej i redaktorem w Magazynie Przedsiębiorczości i Integracji Lokalnej IMPULS. Redaktor naczelny eżynu Playback.pl

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 14-12-2002 Ostatnia zmiana: 06-05-2004)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2103) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2103>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach

komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl